

VASZARY JÁNOS (1867-1939)**Pihenő a kertben, 1935 körül**

Olaj, vászon, 63x82 cm

Jelezve jobbra fent: Vaszary J.

Kezdő ár: 18 000 000 Ft / 58 065 EUR

Becsérték: 26 000 000 – 35 000 000 Ft
Estimated value: 83 871 – 112 903 EUR**KIÁLLÍTVA:**

- Vaszary János kiállítása, Polgár Galéria, Budapest, 1998. április 23 - május 9, 33. kép

Vaszary János: Verandán álló piros pizsamás nő, 1930 körül, Magyar Nemzeti Galéria

Vaszary János: Ősz, 1938 körül, Magyar Nemzeti Galéria

Vaszary János: Parkban, 1928, Magyar Nemzeti Galéria

„Az én álomom egy olyan művészet, melyet egyensúly, tisztaság, nyugalom tölt be, melynek tárgya nem nyugtalanít, és sok figyelmet nem igényel, amely minden szellemileg elfoglalt egyénnek, épp úgy a kereskedőnek, mint a művésznak enyhülésül szolgál. Szóval: szellemileg megnyugtat, hasonlóan egy jó karosszékhez, mely a fizikai kimerülés számára nyújt üdülést.” E sorokat a modern európai festészet egyik legkiemelkedőbb alakja, Henri Matisse írta 1908-ban. A művészi hitvallásként megfogalmazott program szerint a művészetnek elsődleges célja a gyönyörködtetés, a művész legfőbb feladata pedig, hogy az emberek vizuális gyönyörök iránti vágyát kielé-

gítse. S bár Kerényi Imre házi protest művészei között bizonyosan akadnának néhányan, akik vitatkoznának ma ezzel a művészi alapállással, mindenestre Vaszary János számára is inkább a Matisse-i modell volt irányadó, mint az aktuálpolitikus vagy történeti festészet. Vaszary művészetének fő iránya (a szórvány háborús témájú és egyházi megrendelésre készült műveken kívül) egyértelműen Matisse örömfestészetének a jegyében zajlott. Nem közvetlen hatásról van itt szó, hanem sokkal inkább a művészi alapállás hasonlóságáról. Ezeknek a felszabadult, dinamikus és a színek végtelen játékában tobzódó képeknek egyik legismertebb példája, a

valószínűtlenül sok példányban és variációban létező *Parkban* című kompozíció. Ennek prototípusa 1928-as dátummal vonult be művészetünk történetébe és került pár évvel később, a Magyar Nemzeti Galéria elődjének számító Fővárosi Képtárba. Ezek az "egy szép nyári délután" típusú képek az 1920-as évek végétől váltak egyre fontosabbá Vaszary számára. A kertben ülve beszélgető, olvasó, vagy gondtalanul heverésző, felöltözött vagy éppen ruhátlan nőalakokat ábrázoló festmények Vaszary egyik művészi védjegyévé váltak az 1930-as évekre. A művész számára nyári tartózkodásának állandó helyszíne, tatai villája és annak gyönyörűsége parkja egyfajta

magánhasználatú Árkádiaként működött. Felesége, Rosenbach Mária a következőképp idézte meg emlékirataiban a tatai villát és környezetét: „Néhány évvel később [1910 körül] vásároltunk egy üres telket, és arra építettük a jelenleg is birtokunkban levő villát, mely egészségi szempontból a körülötte befásított területtel együtt kifogástalan üdülőhely. [...] A nyarat ezután is mindig Tóvároson töltöttük, s ha házunk sok lépcsőjével, zegzugos fülkéivel nem is éppen kedvemre való, a remek árnyékos kert, évről évre jobban termő gyümölcsösével mindenért kárpótol.” A Thoroczkai Wigand Ede által tervezett ház tehát kevésbé volt kényelmes, mint amilyen tetszetős

és a korban divatos, de a kert az valószínűleg földi paradicsomként jelenik meg Rosenbach Mária írásában és nemkülönben Vaszary festményein. A most aukcióra kerülő kép is ezek közé, a tatai villa parknak beillő kertjében ábrázolt alakos jelenetek szépséges sorozatába tartozik. Az 1930-as évek közepén született festmény Vaszaryt festőereje teljében mutatja. A művész kivételes kompozíciós készségéről tanúskodik a teljes képsíkot szőnyegszerű dekorativitással kihasználó, rálátásos nézőpont modern alkalmazása. Bár praktikus szempontból kissé abszurdnak tűnik, hogy egy ifjú hölgy a fűre terített szőnyeg mellett merüljön el például az ekkoriban igen

divatos Paul Gerald Toi et moi (Te meg én, 1913) című verseskötetében, avagy a korban szintűgy közkedvelt Vaszary Gábor író akármelyik bestsellerében, de kompozíciós szempontból viszont teljesen érthető Vaszary válasza erre a művészi kihívásra. Az oly sok képen felbukkanó pirosra festett kerti bútor, a szín pompás napernyők és a dekoratív szőnyeg, ebben a felállásban kizárólag maguk mellett engedtek helyet az ábrázolt nőalak számára. A kép színben és formában pontosan így került a kizárólag Vaszaryra jellemző tökéletes és utánozhatatlan egyensúlyba.

Rum Attila

